

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Φεβρουάριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

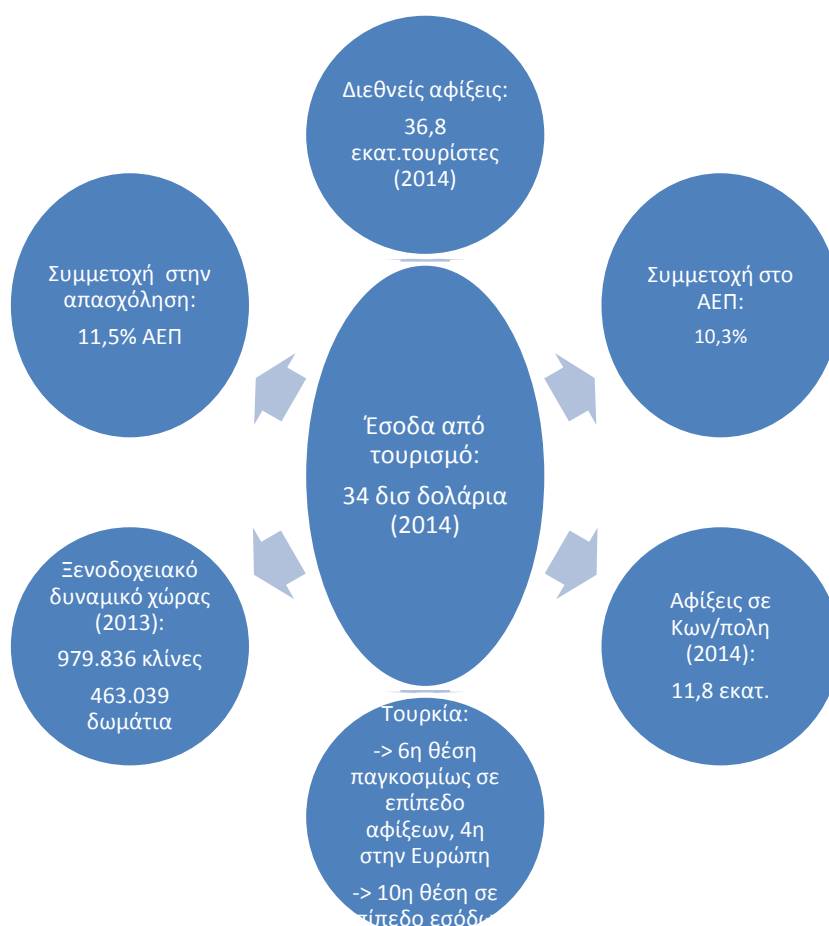
A	ΓΕΝΙΚΑ	σελ. 3
B	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ. 7
B1	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ	σελ. 7
B2	ΠΡΟΦΙΛ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ	σελ. 8
B3	ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ	σελ. 9
Γ.	ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ. 11
Γ1	ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥΡΚΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗ	σελ. 11
Γ2	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	σελ. 12
Γ3.	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ	σελ. 12
Δ.	ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ	σελ.13
Δ1	ΕΞΕΛΙΞΗ	σελ.13
Δ2	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	σελ.14
Ε.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	σελ.15
Ζ.	ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	σελ.18
	ΠΗΓΕΣ	σελ.18

A. ΓΕΝΙΚΑ

Ο τουρισμός συνιστά έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους της οικονομίας στην Τουρκία και μία βασικότατη πηγή εσόδων, αφού πάνω από το 1/10 των χρημάτων που εισρέουν στα ταμεία της πλέον ετησίως προέρχονται από τον τουρισμό. Η Τουρκία αποτελεί έναν προορισμό, ο οποίος μπορεί να συνδυάσει πολλές μορφές τουρισμού: θερινό-χειμερινό, πολιτιστικό, θρησκευτικό, γαστρονομικό, ιατρικό, εναλλακτικό. Οι φυσικές δυνατότητές της σε συνδυασμό με εκτεταμένη διαφημιστική καμπάνια τα τελευταία χρόνια και με τις χαμηλές τιμές υπηρεσιών που παρέχει, την έχουν φέρει στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως τόσο σε επίπεδο αφίξεων, όσο και εσόδων.

Η Τουρκία κατατάσσεται στην 6^η θέση παγκοσμίως σε επίπεδο αφίξεων τουριστών και στη 10^η παγκοσμίως σε επίπεδο εσόδων.

Βασικά μεγέθη τουρισμού στην Τουρκία:

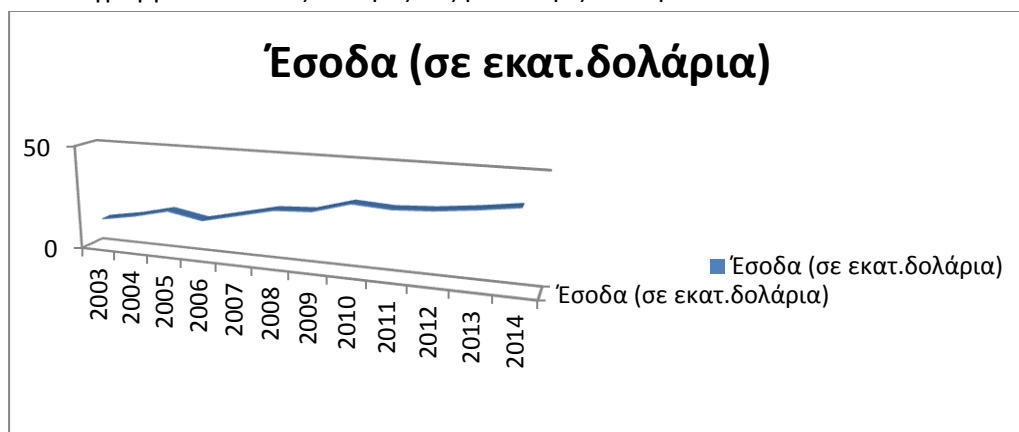

Πηγή: Turkstat

Το 2014 ήταν μια ακόμη καλή χρονιά για την Τουρκία στον τομέα του τουρισμού, καθώς σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Τουρκίας, τα έσοδα της χώρας από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 6,2% σε σχέση με το

προηγούμενο έτος και έφτασαν τα 34 δισ. δολάρια. Το 81% των εσόδων προήλθε από ξένους τουρίστες, ενώ το 19% από Τούρκους διαμένοντες στο εξωτερικό που επισκέφτηκαν την Τουρκία. Ο αριθμός Τούρκων τουριστών που ταξίδεψε στο εξωτερικό αυξήθηκε κατά 2,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος φτάνοντας τα 8,3 εκ

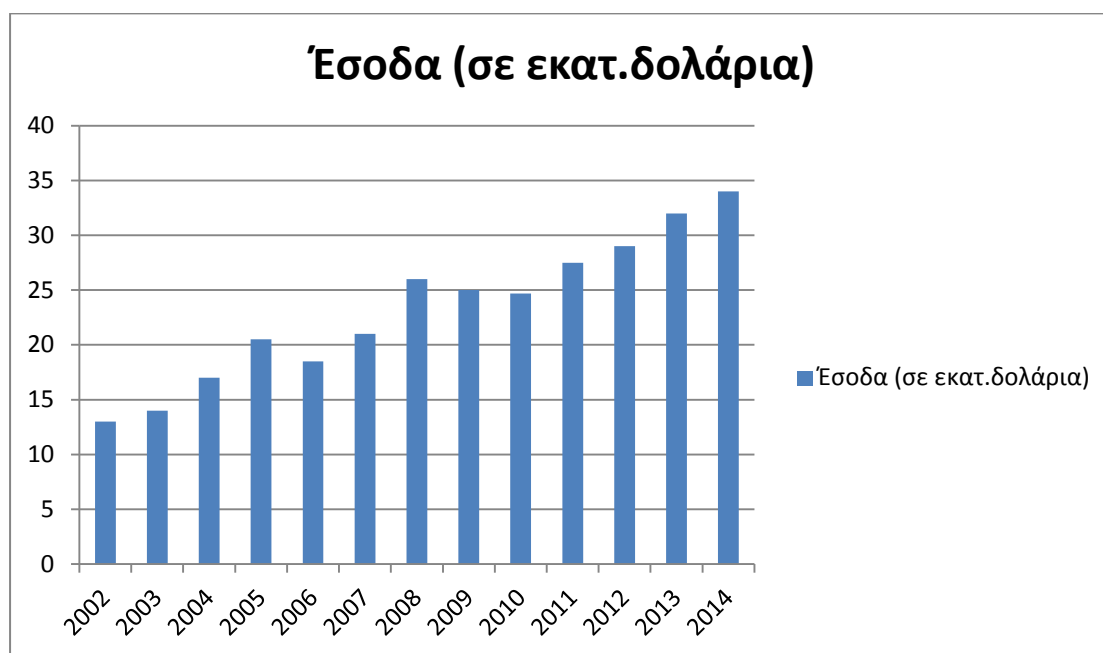
Στο διάγραμμα απεικονίζεται η εξέλιξη των αφίξεων την τελευταία δεκαετία:

(Πηγή: TurkStat, Επεξεργασία: Γρ.ΟΕΥ Αγκυρας)

Οι αφίξεις στην Τουρκία από τη δεκαετία του '80 μέχρι σήμερα αυξήθηκαν κατά 260%, ενώ το διάστημα 2002-2014 υπερδιπλασιάστηκαν. Με εξαίρεση το 2006, που παρουσίασαν μια πτώση της τάξεως του 9,7% σε σχέση με την προηγούμενη και τα έτη 2009 και 2010, όπου παρατηρήθηκε μικρή καθίζηση λόγω της εξάπλωσης της χρονιές εκείνες της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, όλες τις υπόλοιπες παρουσιάζουν σταθερά ανοδική τάση.

Χάρη στην εκτεταμένη διαφήμιση των τουρκικών τουριστικών προορισμών την τελευταία πενταετία και στην καλλιέργεια καλών σχέσεων τόσο με την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και με γειτονικές της χώρες, η Τουρκία κατάφερε να κατατάσσεται στην πρώτη δεκάδα παγκοσμίως τόσο σε επίπεδο εσόδων, όσο και σε επίπεδο αφίξεων, μετά από τουριστικούς κολοσσούς όπως η Γαλλία, οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ισπανία και η Ιταλία.

Παγκόσμια κατάταξη σε επίπεδο αφίξεων

ΧΩΡΕΣ	Αριθμός αφίξεων κατά το 2013	Ρυθμός μεταβολής 2013/2012
1 Γαλλία	84.7 εκατ.	+2%
2 ΗΠΑ	69.8 εκατ.	+4,7%
3 Ισπανία	60.7 εκατ.	+5,6%
4 Κίνα	55.7 εκατ.	-3,5%
5 Ιταλία	47.7εκατ.	+2,9%
6 Τουρκία	38.7 εκατ.	+5,9%
7 Γερμανία	31.4 εκατ.	+3,7%
8 Ην.Βασίλειο	31.2 εκατ.	+6,4%
9 Ρωσία	28.4 εκατ.	+10,2%
10 Ταϋλάνδη	26.5 εκατ.	+18,8%

Πηγή: UNWTO World Barometer 2014¹

¹ Τα στοιχεία που διατίθενται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού είναι για το 2013 και είναι ενδεικτικές της παγκόσμιας κατάταξης. Δεν συμπίπτουν με αυτά του τουρκικού Ινστιτούτου Στατιστικής, το οποίο για το 2013 για την Τουρκία π.χ έδινε αριθμό αφίξεων 35,7 εκατ.

Παγκόσμια κατάταξη σε επίπεδο εσόδων

	Χώρα	Εισπράξεις (2013)	Μεταβολή (2013/2012)
1	 ΗΠΑ	\$136,6 δισ.	+10,6%
2	 Ισπανία	\$60,4 δισ.	-7,4%
3	 Γαλλία	\$56,1 δισ.	-2,2%
4	 Κίνα	\$51.7δισ.	+3.3%
5	 Ιταλία	\$43.9 δισ.	+6,6%
6	 Ταϊλάνδη	\$42,1 δισ.	+24,4%
7	 Γερμανία	\$41,2 δισ	+8,1%
8	 Ην.Βασίλειο	\$40,6 δισ.	+12,1%
	 Χονγκ Κονγκ	\$38,9 δισ.	+17,7%
9	 Αυστραλία	\$30.9 δισ.	-2,8%
10	 Τουρκία	\$27.9δισ.	+6,8%

Πηγή: UNWTO World Barometer 2013

Καταγραφή αναχωρήσεων Τούρκων - αφίξεων αλλοδαπών τουριστών

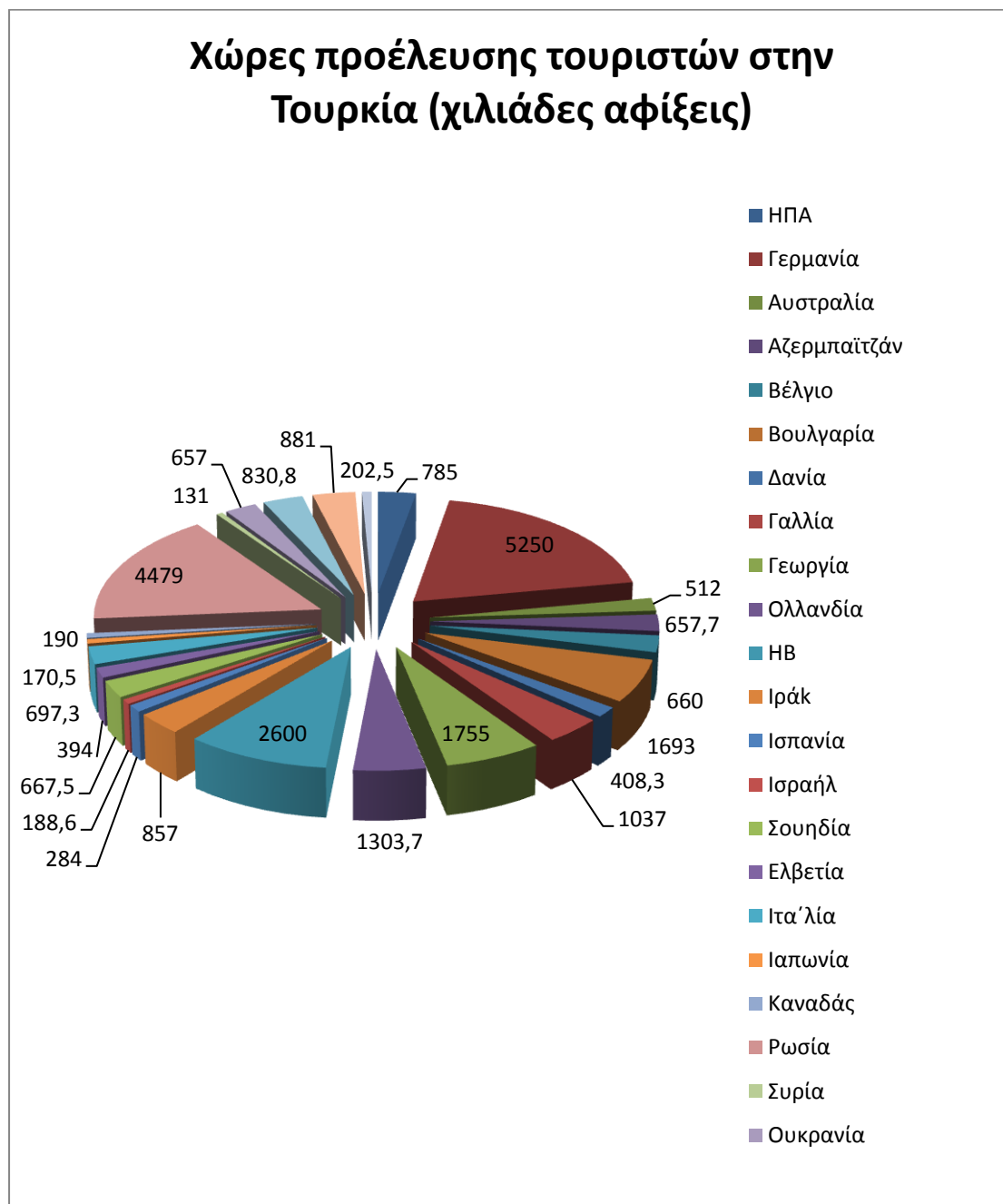
Year	Quarter	Departing visitors			Arriving citizens (resident in Turkey)		
		Tourism income (Thousand \$)	Number of visitors	Average expenses per capita (\$)	Tourism expenditure (Thousand \$)	Number of citizens	Average expenses per capita (\$)
2013							
	I	4 648 816	4 773 826	974	1 205 355	1 659 631	726
	II	8 315 789	10 267 778	810	1 286 831	1 835 515	701
	III	11 579 006	16 057 651	721	1 224 441	2 067 830	592
	IV	7 765 380	8 126 971	956	1 536 938	1 962 893	783
	Annual	32 308 991	39 226 226	824	5 253 565	7 525 869	698
2014							
	I	4 807 836	5 065 759	949	1 365 770	1 728 284	790
	II	8 975 976	10 967 100	818	1 402 783	2 042 086	687
	III	12 854 373	17 084 013	752	1 178 170	2 283 278	516
	IV	7 667 719	8 298 198	924	1 523 759	1 928 616	790
	October	3 965 329	4 293 279	924	587 942	719 336	817
	November	2 098 795	2 264 373	927	456 716	594 189	769
	December	1 603 595	1 740 546	921	479 100	615 090	779
	Annual	34 305 904	41 415 070	828	5 470 481	7 982 264	685

Πηγή: Turkstat

Β. ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Β1. ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

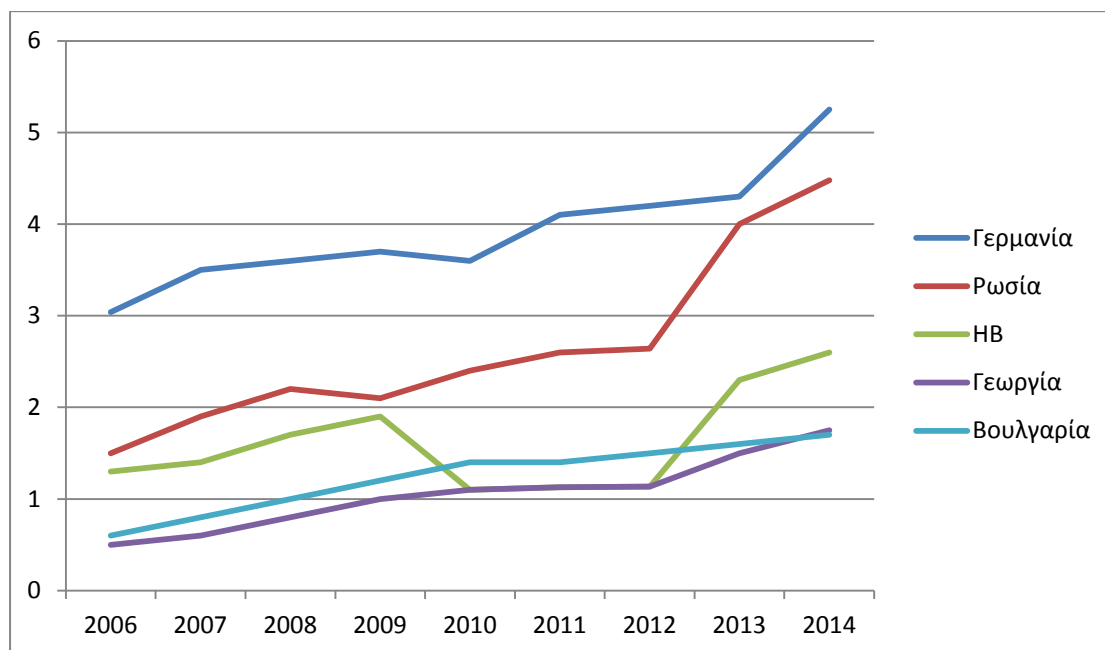
Οι χώρες από τις οποίες αφικνούνται οι περισσότεροι τουρίστες στην Τουρκία παρουσιάζουν γεωγραφική ποικιλία, καθώς προέρχονται από την Ευρώπη (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο), από γειτονικές χώρες ΚΑΚ (Ρωσία, Γεωργία, Ουκρανία) και από τη Μέση Ανατολή (Ιράκ, Ισραήλ)

Η πιο σημαντική χώρα προέλευσης τουριστών για την Τουρκία είναι παραδοσιακά η Γερμανία, όπου εξάλλου διαβιούν και πολλοί Τούρκοι.

	Αφίξεις ανά χώρα προέλευσης (2014)	Μερίδιο (2014)
Γερμανία	5,25 εκατ.	14,4%
Ρωσία	4,48 εκατ.	12,5%
Ηνωμένο Βασίλειο	2,6 εκατ.	7,2%
Γεωργία	1,75 εκατ.	4,9%
Βουλγαρία	1,69 εκατ.	4,7%

Μεταβολή 2006-2012 των αφίξεων από τις 5 κυριότερες αγορές προέλευσης

B2. ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ο ταξιδιώτης που συγκαταλέγει την Τουρκία στις επιλογές του συνήθως αναζητά υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε χαμηλές τιμές. Ενδιαφέρεται για all inclusive θέρετρα κυρίως που να συνδυάζουν χαλαρές διακοπές και κοντινές επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους. Κυρίως είναι επισκέπτης μεσαίων εισοδηματικών στρωμάτων που σταθμίζει τον οικονομικό παράγοντα (cost-benefit analysis) στην επιλογή των διακοπών του και προτιμά μεγάλης διάρκειας (θερινές συνήθως) διακοπές με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Οι πόλεις της Τουρκίας με την πιο μεγάλη επισκεψιμότητα είναι η Κων/πολη, η Αττάλεια, η Αδριανούπολη, το Τσανάκκαλε, η Σμύρνη, η Άγκυρα, η Προύσα, το Ικόνιο, η Τραπεζούντα, η Αμάσρα, το Γκαζιάντεπ, η Μαρντιν, η Σανλίουρφα, το Βαν.

Μεγάλη επισκεψιμότητα έχουν και τα προστατευόμενα από την UNESCO μνημεία, όπως η Κουιάδα του Göreme στην Καππαδοκία, το Βυζαντινό τμήμα της Κων/πολης, η Ιεράπολη-Pamukkale στο Denizli, ο αρχαιολογικός χώρος της Τροίας

στο Canakkale, το όρος Nemrut στο Adiaman, η πόλη Safranbolu στο Karabuk, το Τζαμί του Σελίμ στην Αδριανούπολη, αρχαιολογικοί χώροι Αττάλειας και Μούγλα και ο νεολιθικός οικισμός Çatalhöyük στο Ικόνιο.

Β3. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

1. Ιατρικός Τουρισμός

Με τον όρο «ιατρικός τουρισμός» νοούμενο ως το σύνολο των επισκεπτών μιας χώρας για λόγους είτε ιατρικών επεμβάσεων, είτε θεραπευτικών/ιαματικών διακοπών, είτε συνδυασμού φροντίδας και διακοπών ηλικιωμένων, η Τουρκία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς ιατρικού τουρισμού παγκοσμίως, συγκαταλεγόμενη στις δέκα πρώτες θέσεις διεθνώς, ανάμεσα στον Παναμά, τη Βραζιλία, τη Μαλαισία, την Κоста Ρίκα, την Ινδία και τις ΗΠΑ τα τελευταία δέκα χρόνια. Δέχεται τα τελευταία τρία χρόνια κατά μέσο όρο ετησίως άνω των 150.000 διεθνών τουριστών για λόγους ιατρικούς, ενώ συγκριτικό της πλεονέκτημα είναι οι χαμηλές τιμές ειδικότερα σε επεμβάσεις bypass (\$ 11.000-15.000, την ίδια στιγμή που στο Ηνωμένο Βασίλειο το αντίστοιχο κόστος είναι 27.700\$ και στις ΗΠΑ 129.750\$), στην υποβοηθούμενη αναπαραγωγή (κόστος IVF στην Τουρκία 3.000 \$, ενώ στις ΗΠΑ 20.000 \$), σε επεμβάσεις αποκατάστασης ισχίου (10.750 \$ έναντι 45.000\$ στις ΗΠΑ) και στις αιμοκαθάρσεις.

Κατά 91,3% προτιμώνται ιδιωτικά νοσοκομεία και κλινικές από τους ξένους επισκέπτες-ασθενείς, τα περισσότερα από τα οποία βρίσκονται στην Κων/πολη και στην Άγκυρα, κατά 4,9% κρατικά νοσοκομεία, κατά 2,7% νοσοκομεία-ερευνητικά κέντρα και κατά 1,1% κρατικά πανεπιστημιακά νοσοκομεία.

Συνολικά οι επιλογές των ξένων τουριστών/ασθενών ήταν οι ακόλουθες:

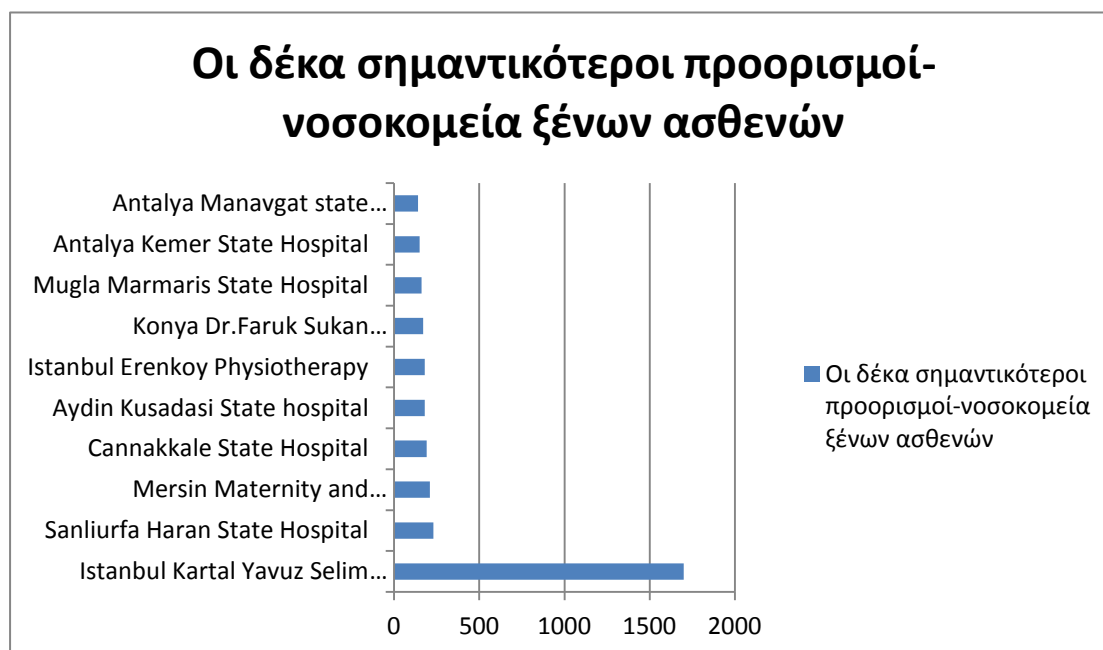
Κρατικά νοσοκομεία		Κρατικά πανεπιστημιακά νοσοκομεία και ερευνητικά κέντρα		Ιδιωτικά νοσοκομεία	
Αριθμός νοσοκομείων	Αριθμός ασθενών	Αριθμός νοσοκομείων	Αριθμός ασθενών	Αριθμός νοσοκομείων	Αριθμός ασθενών
308	27.335	87	15.797	499	218.095

Πηγή:Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού

Τα κρατικά νοσοκομεία που προτιμώνται περισσότερο από ξένους ασθενείς και που απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα (στοιχεία του 2012), είναι τόσο από Κων/πολη και Άγκυρα όσο και από άλλες περιφερειακές πόλεις της Τουρκίας που τυχάνει να είναι και τουριστικοί προορισμοί (Αττάλεια, Μούγλα, Αίδινο, Ικόνιο, Μερσίνα, Σανλίουρφα). Τούτο εξηγείται τόσο από συγκυριακές παραμέτρους, λόγω δηλαδή του ότι κατά τη διάρκεια διακοπών χρειάστηκε σε

κάποιους επισκέπτες νοσηλία σε τουρκικά νοσοκομεία, όσο και στην επιλογή του συνδυασμού διακοπών με λήψη συγκεκριμένης θεραπείας.

Οι χώρες προέλευσης ασθενών-τουριστών στην Τουρκία είναι κυρίως η Γερμανία, Λιβύη, Ιράκ, Αζερμπαϊτζάν, Ρωσία.

Πηγή: Υπουργείο Υγείας Τουρκίας

2. Θρησκευτικός Τουρισμός

Η Τουρκία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς θρησκευτικού τουρισμού, καθώς στη χώρα βρίσκονται αρκετά θρησκευτικά μνημεία που προσελκύουν τουρίστες διαφόρων θρησκευμάτων, με κυριότερα από αυτά την Αγ.Σοφία στην Κων/πολη, την Παναγία Σουμελά στον Πόντο, την Αγ.Σοφία Τραπεζούντας, το Σπίτι της Παναγίας στην Έφεσο, τους λιθόκτιστους ναούς της Καππαδοκίας, την Εκκλησία του Ακνταμάρ, το Μπλε Τζαμί και το Τζαμί του Μπεγιαζίτ, το Τζαμί Αλλαντίν στο Ικόνιο, τη Συναγωγή της Εφέσου κ.α.

3. Γαστρονομικός Τουρισμός

Την τελευταία 15ετία καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες από μέρους τόσο των κρατικών (κεντρικών και περιφερειακών) όσο και ιδιωτικών τουριστικών φορέων να προβληθεί η Τουρκία ως προορισμός, που συνδυάζει διακοπές με ιδιαίτερη κουζίνα. Οι γαστρονομικές επιλογές στα πολυάριθμα εστιατόρια της χώρας περιλαμβάνουν από ιχθυρά και θαλασσινά ως το περίφημο κεμπάμπ και από φρούτα και λαχανικά ως τυριά με επωνυμία προέλευσης. Μεγάλη διάδοση έχουν την τελευταία τριετία και τα λεγόμενα 'culinary trips' σε διάφορες πόλεις της Τουρκίας που είναι διάσημες για την παραγωγή συγκεκριμένων προϊόντων και οι οποίες έχουν δώσει το όνομά τους σε αυτά, καθιστώντας τα διεθνούς φήμης, π.χ Adana Kebab, Antep Baklavasi, Kayseri pastirmasi κλπ

Γ. ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Γ1. ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥΡΚΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗ

Το προφίλ του Τούρκου περιηγητή έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές την τελευταία δεκαετία, οι οποίες οφείλονται στη μεταβολή του βιοτικού επιπέδου μεγάλης μερίδας του πληθυσμού και την ενίσχυση της μεσαίας τάξης, στην άνοδο του μορφωτικού επιπέδου, στην αστικοποίηση που η οικονομική ανάπτυξη επέφερε και στη βελτίωση της σχέσης του Τούρκου με το Διαδίκτυο. Έτσι, ενώ παραδοσιακά οι Τούρκοι πολύ δύσκολα εγκατέλειπαν τη χώρα τους για διακοπές, διαφαίνεται τελευταία μια τάση να γνωρίσουν νέες χώρες. Παράλληλα λοιπόν με τον παραδοσιακό Τούρκο περιηγητή-περιγραφή που χαρακτηρίζει ακόμη μεγάλη μερίδα του εξερχόμενου από την Τουρκία τουρισμού και που προτιμά ολιγοήμερες διακοπές σε οικεία μέρη (συνηθέστερα τόπο καταγωγής του) εντός της Τουρκίας, διαμορφώνεται σταδιακά ένας νέος τύπος Τούρκου τουρίστα που παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Προτιμά να οργανώνει μόνος του τις διακοπές και τα ταξίδια του (συνήθως μέσω Internet)
- Προτιμά να πηγαίνει περισσότερα ταξίδια για μικρότερο χρονικό διάστημα παρά διακοπές μεγάλης διάρκειας άπαξ στο έτος
- Επηρεάζεται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Εκτιμά τις value for money διακοπές (χαρακτηριστικό είναι ότι το μέσο κόστος διακοπών του Τούρκου τουρίστα είναι 698 δολάρια)
- Ένα 10% οικονομικά εύρωστων Τούρκων ξοδεύει αρκετά χρήματα με βάση τις επιταγές της μόδας, επιδιώκοντας άνεση και πολυτέλεια
- Αναζητά νέες εμπειρίες (γαστρονομία, δραστηριότητες, τοπία)
- Είναι των άμεσων αποφάσεων και των κρατήσεων τελευταίας στιγμής
- Προτιμά να συνδυάζει τις διακοπές με χαλάρωση (συνηθέστερα σε παραλιακούς τόπους διακοπών)
- Οι πιο ευκατάστατοι προτιμούν κοντινά ταξίδια στο Αιγαίο το καλοκαίρι με θαλαμηγούς
- Μία σημαντική μερίδα επιδιώκει ταξίδια σε προορισμούς με ισλαμικά μνημεία.

Γ2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Την τελευταία δεκαετία έχει σχεδόν διπλασιαστεί ο αριθμός των Τούρκων που ταξιδεύουν στο εξωτερικό. Το 2014 αυξήθηκε ο εν λόγω αριθμός κατά 6,1% σε σχέση με το 2013.

	Τούρκοι πολίτες που ταξιδεύουν στο εξωτερικό (εκατ.)
2004	4
2005	4,06

2006	4,023
2007	4,96
2008	4,96
2009	5,2
2010	5,3
2011	5,6
2012	5,8
2013	7,5
2014	7,98

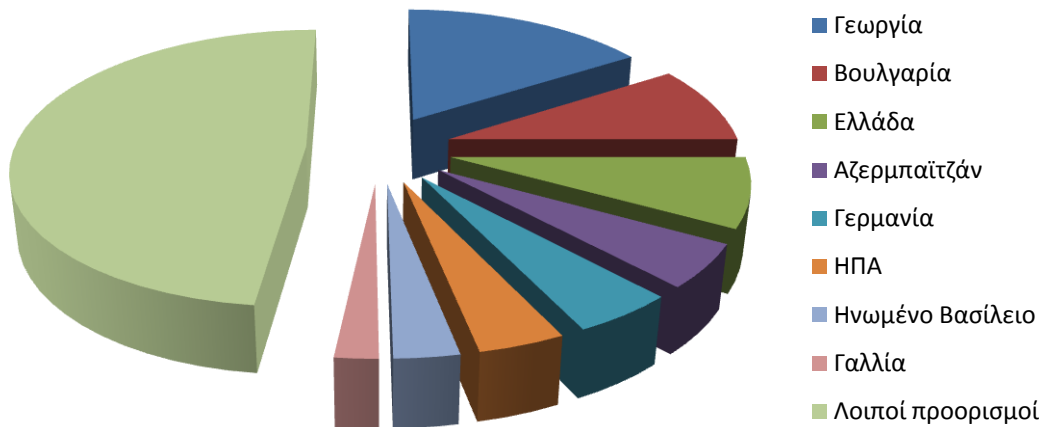

Πηγή: Turkstat-Επεξεργασία Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας

Γ3. ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥΡΚΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ (στοιχεία Turkstat 2013)

Οι χώρες, τις οποίες οι Τούρκοι τουρίστες προτιμούν να επισκέπτονται είναι η Γεωργία (1,17 εκατ.), η Βουλγαρία (0,76 εκατ.), η Ελλάδα (0,73 εκατ.), το Αζερμπαϊτζάν (0,37 εκατ.), η Γερμανία (0,32 εκατ.), οι ΗΠΑ (0,31 εκατ.), η Ρωσία (0,28 εκατ.), το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία. Η Γεωργία μόλις τα τελευταία τρία χρόνια άρχισε να αποτελεί ιδιαίτερα δημοφιλή κοντινό προορισμό (το 2010 μόλις 100.000 Τούρκοι την επισκέφθηκαν), λόγω πιθανότατα του χαμηλού κόστους διασκέδασης. Και οι τουριστικές ροές από Τουρκία προς Ελλάδα έχουν τα τελευταία τρία χρόνια αυξηθεί σημαντικά λόγω και του πιλοτικού προγράμματος θεωρήσεων, αλλά και γιατί οι Τούρκοι, όχι μόνο των παραλίων αλλά και της Ανατολίας πλέον θεωρούν την Ελλάδα ως οικείο, κοντινό και ευχάριστο τουριστικό προορισμό. Οι λόγοι που επιλέγονται, τέλος, από τους Τούρκους ευρωπαϊκοί προορισμοί, όπως η Γερμανία και η Βουλγαρία είναι προφανείς κι έχουν να κάνουν με το έντονο τουρκικό στοιχείο που διαβιόει σε αυτές. Χαρακτηριστικό είναι ότι μεγάλο ποσοστό Τούρκων που ταξιδεύει προς τις δύο αυτές χώρες συνήθως φιλοξενείται από συγγενείς.

Χώρες επιλογής Τούρκων περιηγητών για διακοπές-Μερίδιο (%) επί του συνολικού εξερχόμενου τουρισμού

(Πηγή: Turkstat, επεξεργασία Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας)

Δ.ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

Δ1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΙΜΕΡΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

- Στις **20.1.2000** υπεγράφη **Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας** (προβλέπει ανταλλαγή τεχνογνωσίας, πληροφοριών, τουριστικού διαφημιστικού υλικού, συνεργασία σε τομέα επενδύσεων, επαγγ.εκπαίδευσης, κατάρτισης, ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ενθάρρυνση επαφών επαγγελματικών οργανώσεων, περιοδική σύγκληση Μικτής Επιτροπής, Ν.2897/2001, ΦΕΚ 69/Α'/6.4.2011)

- **1^η Σύνοδος Μικτής Ελληνοτουρκικής Επιτροπής Τουρισμού (Αθήνα, 2003)**: έμφαση στην ανάγκη προβολής κοινών προϊόντων σε θέματα ιστορικής, πολιτιστικής και φυσικής ομορφιάς υπό τη μορφή κοινών τουριστικών πακέτων σε υπερπόντιες αγορές-προβολή θαλάσσιου, θρησκευτικού τουρισμού και καθιέρωση πολιτιστικών διαδρομών-πρόταση για κατοπλοϊκή σύνδεση Σμύρνης με Πειραιά, Βόλο, Θεσ/νίκη και ελληνικά νησιά.

- **6^ο Ελληνοτουρκικό forum για τον Τουρισμό (Σάμος, Κουσάντασι, 2005)**: Κοινή διακήρυξη για στενότερη συνεργασία σε θρησκευτικό/πολιτιστικό/θαλάσσιο τουρισμό/κρουαζιέρες

- **2^η Σύνοδος Μικτής Ελληνοτουρκικής Επιτροπής Τουρισμού και 7^ο Ελληνοτουρκικό forum για τον Τουρισμό (Αττάλεια, 2006)**: Έμφαση στη στενότερη συνεργασία μεταξύ των ενώσεων τουριστικών πρακτόρων των δύο χωρών-ανταλλαγή επισκέψεων σε τουριστικές εκθέσεις και συνέδρια, ανταλλαγή

σπουδαστών τουριστικών σχολών, επίσκεψη σε σεμινάριο στην Κων/πολη 9 Ελλήνων καθηγητών μαγειρικής-Κοινή διακήρυξη Υπουργών Τουρισμού, συνεργασία σε επιμορφωτικά προγράμματα σημασία σύστασης Ομάδας Εργασίας επαγγελματικής εκπαίδευσης

- **1^η Σύνοδος Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας:** υπογραφή από δύο Υπουργούς Τουρισμού & Πολιτισμού Κοινής Ελληνοτουρκικής Διακήρυξης για συνεργασία στον τομέα του τουρισμού.

- **8^ο Ελληνοτουρκικό forum για τον Τουρισμό και 3^η Σύνοδος Μικτής Ελληνοτουρκικής Επιτροπής Τουρισμού (Αθήνα, Οκτώβριος 2011):** έμφαση στη συνδυαστική δυναμική των δύο χωρών με στόχο την προσέλκυση επισκεπτών από αναδυόμενες αγορές (Κίνα, Ινδία)-κοινή παρουσία Ελλάδας-Τουρκίας σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις – Υπογραφή Πρωτοκόλλου

- **2^ο SeaTrade Winter Cruising Forum (Κων/πολη 2011):** Ανακοίνωση από Υφυπουργό Πολιτισμού & Τουρισμού για άρση του καμποτάζ και απελευθέρωση της κρουαζιέρας-Συνεργασία δύο χωρών εντός του UNWTO, ΟΟΣΑ, European Travel Committee, ΟΣΕΠ, Συνεργασία χωρών ΝΑ Ευρώπης

-**Μάρτιος 2013:** Κοινή Διακήρυξη της Υπουργού Τουρισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού της Δημοκρατίας της Τουρκίας για συνεργασία στον τομέα του Τουρισμού στο πλαίσιο του Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας (5.3.2013)

-**Εξελίξεις εντός 2012-2014 :** πιλοτικό πρόγραμμα διευκόλυνσης visa για 15 ημέρες στα συνοριακά σημεία 7 νησιών Αν.Αγαίου (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Σύμη, Ρόδος, Κως, Καστελλόριζο)

Δ2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Αφίξεις Τουρκων τουριστών στην Ελλάδα	Αφίξεις Ελλήνων τουριστών στην Τουρκία
2011	552.090	500.500
2012	602.306	533.485
2013	831.113	524.128
2014 (Ιαν.-Αυγ)	711.467	459.820
% μεταβολή 2012/2011	+9,1%	+6,6%
% μεταβολή 2013/2012	+38%	-1.75%
% μεταβολή 8μηνο 2013/8μηνο 2014	+17,92%	+36,71%

(Πηγή:Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία)

Παρατίθενται και αντίστοιχα στατιστικά στοιχεία της τουρκικής στατιστικής υπηρεσίας για τα έτη 2013-2014

	Αφίξεις Τουρκικών τουριστών στην Ελλάδα	Αφίξεις Ελλήνων τουριστών στην Τουρκία
2014	992.879	830.841
2013	598.908	703.168

Οι διαφορές αυτές στα στατιστικά στοιχεία μεταξύ των δύο χωρών πιθανότατα οφείλονται στον διαφορετικό τρόπο μέτρησης των τουριστών που περνούν τα σύνορα προς τη μία ή άλλη χώρα. Για παράδειγμα, η τουρκική στατιστική υπηρεσία δίνει μεγαλύτερα μεγέθη στις αφίξεις Τούρκων τουριστών στην Ελλάδα, γιατί καταγράφει κάθε έξοδο τουριστών (ακόμα και για ώρες, πράγμα το οποίο είναι πολύ σύνηθες στα νησιά), ενώ η Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία υπολογίζει τον αριθμό θεωρήσεων εισόδου που εκδίδονται από τις ελληνικές αρχές.

Ε. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ελλάδα και η Τουρκία είναι μεν χώρες ανταγωνιστικές στον τομέα του τουρισμού, με μεγάλη διαφορά επιδόσεων ωστόσο. Συγκεκριμένα η Ελλάδα κατατάσσεται στην 16^η θέση και η Τουρκία στην 6^η στον διεθνή πίνακα αφίξεων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Τουρισμού. Είναι γεγονός ότι η πολυμορφία και το φυσικό κάλλος των περισσότερων περιοχών της Ελλάδας και Τουρκίας προσφέρουν στους ξένους επισκέπτες εξαιρετικές ευκαιρίες για παραδοσιακό ή εναλλακτικό τουρισμό. Αυτό όμως που διαφοροποιεί τις δύο χώρες στην προσέγγιση τουριστών από άλλες χώρες είναι αφ'ενός οι οργανωμένες διαφημιστικές διεθνείς εκστρατείες της Τουρκίας, οι οποίες την προβάλλουν σταθερά ως ιστορικό προορισμό με σύγχρονες παροχές υπηρεσιών και αφ'ετέρου το χαμηλό κόστος ολοκληρωμένων πακέτων τουρισμού (all inclusive μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες με υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε χαμηλό κόστος και διοργάνωση δραστηριοτήτων σε περιοχές με φυσική ομορφιά). Λαμβάνοντας όμως υπόψιν ότι η Τουρκία δέχεται χιλιάδες επισκεπτών τόσο από την Ευρώπη, όσο και από τις γειτονικές χώρες ΚΑΚ και τη Μέση Ανατολή και προκειμένου να απαλειφθούν οι αρνητικές συνέπειες του ανταγωνισμού αυτού και να μετριαστεί το συγκριτικό πλεονέκτημα της Τουρκίας ως προς το κόστος, ενδεχόμενες προτάσεις θα ήταν, αφ'ενός να επιδιωχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προβολή της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού υψηλής ποιότητας παροχής υπηρεσιών, τόσο στην Τουρκία όσο και σε χώρες-στόχους άντλησης τουριστών και αφ'ετέρου, να δημιουργηθούν συνέργειες μεταξύ των κρατικών και ιδιωτικών φορέων Ελλάδας και Τουρκίας που ασχολούνται στον τομέα του τουρισμού.

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα οι προτάσεις μας θα μπορούσαν λοιπόν να συνοψισθούν στις κάτωθι:

I. Διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού

- Διοργάνωση είτε από μέρους της Ελλάδας είτε από κοινού εκδηλώσεων τουριστικής προβολής σε συνδυασμό με γαστρονομία σε τουρκικές πόλεις περιοχής Αιγαίου με γνωστά και χαρακτηριστικά τοπικά προϊόντα, όπως πχ. Σμύρνη, Αττάλεια, Μπόντρουμ κλπ
- Διοργάνωση πολυθεματικών εβδομάδων εκδηλώσεων ελληνικού πολιτισμού σε πολυτελή ξενοδοχεία της Τουρκίας (Κων/πολη, Σμύρνη, Άγκυρα) που θα περιλαμβάνουν εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και μουσικών εκδηλώσεων, σε συνδυασμό με επίδειξη ελληνικής κουζίνας.
- Πρόσκληση σε αρθρογράφους τουριστικών περιοδικών, τουριστικούς πράκτορες και ξενοδόχους για διαμονή και ξενάγηση σε τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα
- Δημιουργία μέσω Γραφείων Τύπου, ΟΕΥ, ΕΟΤ επαφών με μέσα ενημέρωσης στην Τουρκία με σκοπό την αρθρογραφία, την προβολή, τα διαφημιστικά spots και εκτεταμένα αφιερώματα σε τουριστικούς προορισμούς στη χώρα μας.
- Οργάνωση κοινών πολιτιστικών/αθλητικών εκδηλώσεων (π.χ Ποσειδόνια, Aegean Festival κλπ)

II. Προσφορές ελληνικών τουριστικών πρακτορείων και συμφωνίες με αντίστοιχα τουρκικά για προσέλκυση τουριστών τόσο από Τουρκία όσο και από τρίτες χώρες

- Σύναψη συμφωνιών μεταξύ ιδιωτικών φορέων για κοινά πακέτα σε τουρίστες μακρινών προορισμών (πχ. από Αμερική και από αναδυόμενες χώρες της Ασίας), τα οποία θα μπορούσαν να συνδυάσουν δύο μεσογειακές χώρες σε ενιαίο πακέτο διακοπών, με αλληλοσυμπληρούμενα χαρακτηριστικά.
- Διερεύνηση από μέρους των ελληνικών τουριστικών πρακτορείων δυνατοτήτων συνεργασίας με τουρκικά πρακτορεία σε πόλεις εκτός Κων/πολης και Σμύρνης
- Συμφωνίες ελληνικών και τουρκικών πρακτορείων για κοινά πακέτα ιαματικού, εναλλακτικού (αθλητικού, αγροτουρισμού) και θρησκευτικού τουρισμού. Όπως στην Τουρκία, ομοίως και στην Ελλάδα, το κόστος ιατρικού τουρισμού είναι αρκετά χαμηλό, συγκρινόμενο με αυτό των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης και των ΗΠΑ (χαμηλό κόστος επεμβάσεων, αιμοκαθάρσεων κλπ), αλλά και στον τουρισμό τρίτης ηλικίας, καθώς υπάρχουν θερμά και ιαματικά λουτρά σε προσβάσιμες περιοχές της χώρας μας και με σύγχρονες και προσιτές ξενοδοχειακές μονάδες.
- Πρόσκληση προέδρων μεγάλων επιχειρήσεων, δημοσιογράφων, τουριστικών φορέων και μεγάλων tour operators και ξενοδόχων σε οργανωμένες κρουαζιέρες στο Αιγαίο, όπου θα δίνεται ευκαιρία γαστρονομικής και πολιτιστικής προβολής της χώρας μας.

- Επιπλέον, στοχεύοντας στο 10% των πιο εύπορων Τούρκων, τα μεγάλα ξενοδοχεία στην Ελλάδα θα μπορούσαν να επιδιώξουν μεγαλύτερη προβολή τους στην Τουρκία και να προσφέρουν πακέτα γνωριμίας, ώστε να συμπεριληφθούν στους συνήθεις προορισμούς των πιο εύπορων Τούρκων.
- Προς αξιοποίηση είναι επίσης και το στοιχείο της τάσης του συνεδριακού αλλά και εταιρικού τουρισμού στην Τουρκία, καθώς θα μπορούσαν να προσφέρονται ελκυστικά πακέτα σε εργαζομένους εταιριών και συνέδρους, προκειμένου να επισκεφτούν τη χώρα μας και να διεξάγουν τις εκδηλώσεις τους σε αυτήν.
- Χειμερινές προσφορές εκ μέρους ελληνικών τουριστικών πρακτορείων ειδικά για Τούρκους τουρίστες
- Προσέγγιση μεγάλων τουρκικών επιχειρήσεων-προσφορά τουριστικών πακέτων για εργαζομένους –διευκόλυνση στη χορήγηση visa (Ολλανδικό μοντέλο)

III. Διευκολύνσεις σε γραφειοκρατικό και θεσμικό επίπεδο-Διοργάνωση

Workshops

- Επέκταση του προγράμματος διευκόλυνσης 15ημερης-ή και μεγαλύτερου διαστήματος- θεώρησης visa και σε άλλα νησιά (π.χ Λέρος, Λήμνος, Κρήτη) δεδομένου ότι η Τουρκία, λόγω της ανόδου του βιοτικού επιπέδου, του χαμηλού μέσου όρου ηλικίας, της διάδοσης του διαδικτύου και της δημιουργίας ωρίμου θεσμικού πλαισίου μεταξύ των δύο χωρών αποτελεί σημαντικότερη αγορά άντλησης τουριστών.
- Δημιουργία περισσότερων αεροπορικών slots μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και σε προορισμούς ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος για Τούρκους τουρίστες (π.χ νησιά Ανατ.Αιγαίου, Χαλκιδική, Κρήτη)
- Διευκόλυνση επαφών μεταξύ ελληνικών και τουρκικών Περιφερειών, αμοιβαία προβολή σε τοπικά μέσα ενημέρωσης, δημιουργία Workshops, αδελφοποιήσεις, σύναψη σχετικών συμφωνιών.
- Κοινές τηλεοπτικές παραγωγές με προβολή ιστορικών προσώπων και διαδρομών τους και στις δύο χώρες (π.χ Απόστολος Παύλος, Μ.Αλέξανδρος)

Z. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ KULTUR VE TURIZM BAKANLIGI Atatürk Bulvarı No: 29 06050 Opera / Ankara İsmet İnönü Bulvarı No:5 06100 Emek / Ankara Tel: +90 312) 309 08 50, (+90 312) 212 83 00</p>

ΕΝΩΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΩΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ
TÜRKİYE SEYAHAT ACENTALARI BİRLİĞİ

Esentepe Mh. Villa Cd. No:7
Şişli/İstanbul
Tel:(0212) 259 84 04 Fax:(0212) 259 06 56 / 236 39 78
tursab@tursab.org.tr

ALO TÜRSAB HATTI 0212 356 59 79

ACENTA SİCİL DEPARTMANI:acentasicil@tursab.org.tr
KURUMSAL İLİŞKİLER:foreignrelations@tursab.org.tr
DEPARTMANI:intrelations@tursab.org.tr
DİŞ İLİŞKİLER DEPARTMANI:foreignaffairs@tursab.org.tr
HUKUK SERVİSİ:hukuk@tursab.org.tr
HAC DEPARTMANI:hac@tursab.org.tr
TÜRSAB AB İLİŞKİLERİ:tursabab@tursab.org.tr
TÜKETİCİ SERVİSİ tuketici@tursab.org.tr

<p>ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ (ΤURKIYE OTELLERİ BIRLIGI)</p>
<p>Cumhuriyet Cad. Pak Apt.No: 30 Kat 6 D: 12 Harbiye (Divan Oteli Yanı) 34437 Şişli - İstanbul Tel : 0 212 296 08 80 (pbx) Faks : 0 212 343 84 36</p>
<p>Başkan / President president@turob.com</p>
<p>Genel Müdür / General Director gm@turob.com</p>
<p>Dış İlişkiler / Foreign Relations foreignrelations@turob.com</p>
<p>info@turob.com</p>
<p>Genel / General info@turob.com</p>

ΠΗΓΕΣ:

<http://www.turkstat.gov.tr>

<http://www.kultur.gov.tr>

<http://www.tursab.org.tr/tr>

<http://www.goturkey.com>

www.statistics.gr

http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_392_en.pdf